

Regionalne
Obserwatorium
Procesu Transformacji

Postawy pracowników kopalń i firm okołogórnich wobec zmian ich aktywności i kariery zawodowej

Związek Zawodowy Górników w Polsce

Opracowanie na podstawie
raportu z badania
przeprowadzonego przez
zespół badawczy Związku
Zawodowego Górników
w Polsce

Przygotowanie broszury:
mgr Dorota Wiktorowska

CZERWIEC 2023

Od czerwca 2022r. do lutego 2023r. zespół badawczy Związku Zawodowego Górników w Polsce przeprowadził badanie na temat „Postawy pracowników kopalń i firm okołogórnicznych wobec zmian ich aktywności i kariery zawodowej”.

Badanie odbyło się w ramach projektu pn. „Regionalne obserwatorium procesu transformacji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 i realizowanego w ramach Działania 1.4. Wsparcie ekosystemu innowacji, n Liderem Projektu jest Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Badanie zrealizował oraz przygotował z niego raport zespół badawczy w składzie: inż. Bożena Gawryluk, mgr Joanna Górczyńska, mgr Dorota Wiktorowska, pod kierownictwem dra Marcina Tomeckiego. Za konsultację merytoryczną z ramienia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego odpowiedzialna była dr Dominika Błasiak.

Główny cel badawczy:

Zdiagnozowanie wiedzy oraz poznanie planów, opinii i postaw osób zatrudnionych w kopalniach oraz firmach okołogórnicznych dotyczących zmian w ich aktywności zawodowej w toku transformacji energetycznej.

W badaniu zastosowano metodę jakościową w postaci indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz pogłębionych wywiadów telefonicznych. Narzędziem badawczym był kwestionariusz wywiadu częściowo standaryzowanego (zróżnicowany dla każdej grupy respondentów).

Wywiady przeprowadzono z dwiema grupami respondentów:

- ▶ Pracownikami firm okołogórnicznych (72 wywiady),
- ▶ Pracownikami kopalń (38 wywiadów).

Wszyscy respondenci związani są z kopalniami oraz firmami okołogórnicznymi mającymi swoje siedziby na terenie województwa śląskiego.

Wstęp

Obecnie na Śląsku trwają i są zaplanowane działania związane z transformacją energetyczną, która zakłada przejście z gospodarki opartej na tradycyjnych paliwach kopalnych w kierunku zrównoważonej, niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym.

Oznacza to stopniowe i rozłożone w czasie wygaszanie kopalń węgla kamiennego. Reperkusje tego faktu dotkną nie tylko same kopalnie i ich pracowników, ale także wiele firm powiązanych z branżą wydobywczą, bowiem na rzecz każdej kopalni pracuje szereg firm dostarczających produkty i usługi.

Należy zakładać, że działania transformacyjne mogą doprowadzić do wystąpienia różnych konsekwencji dotyczących nie tylko przedsiębiorstw, ale także pracowników kopalń i firm okołogórniczych. W ciągu najbliższych lat na Śląsku, może zostać zlikwidowane kilkadziesiąt tysięcy miejsc pracy. W ich miejsce będą tworzone nowe, wymagające innego przygotowania kadr. Następstwa dla pracowników mogą być różne: konieczność zmiany/dostosowania kompetencji, konieczność zmiany miejsca pracy lub samodzielne poszukiwanie nowego zatrudnienia.

Zmiany te będą wymagały systematycznego i przemyślanego zaangażowania różnych instytucji, a także wspierania pracowników przez związki zawodowe w trudnym okresie przystosowania do zmian, będących konsekwencją transformacji energetycznej.

Związek Zawodowy Górników w Polsce jako organizacja zaangażowana w sprawy pracownicze, postanowił przeprowadzić badanie, które zdiagnozowałoby, w jaki sposób pracownicy kopalń i firm okołogórniczych podchodzą do tych zmian i jak planują sobie z nimi radzić.

Wywiady z respondentami prowadzone były od sierpnia do grudnia 2022 roku, czyli w specyficznych warunkach kryzysu energetycznego wywołanego agresją Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie. Fakt ten wywołał niepewność pracowników, co do wytyczonego wcześniej planu zawartego w Umowie społecznej i niewątpliwie miał wpływ na udzielane odpowiedzi.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW - stan obecny

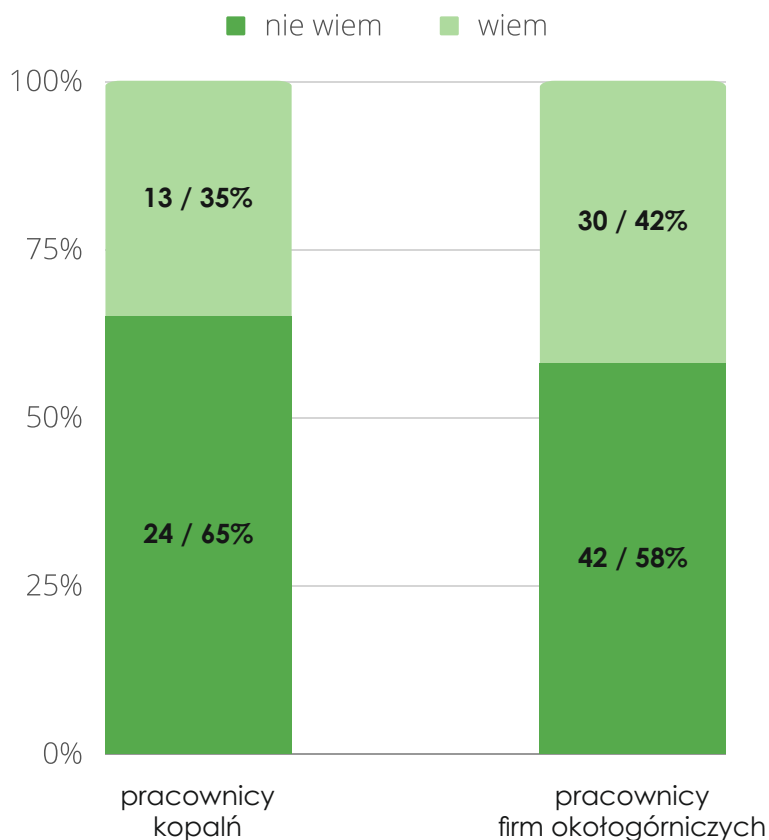
WIEDZA NA TEMAT PRZYCZYŃ TRANSFORMACJI

W pierwszej kolejności, zespół badawczy sprawdził, czy pracownicy kopalń i firm okołogórniczych, posiadają wiedzę na temat przyczyn transformacji energetycznej województwa śląskiego. Wiedza ta wydaje się być istotna z punktu widzenia akceptacji mających nastąpić zmian.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że **większość osób** zarówno spośród pracowników kopalń, jak i firm okołogórniczych **zna przyczyny transformacji**, jednak jest spory odsetek osób, którym te przyczyny nie są znane.

Rozkład wypowiedzi (N i %) przedstawia wykres:

Czy wie Pan/Pani, dlaczego została zaplanowana transformacja energetyczna regionu śląskiego?

Analiza danych pozwoliła także na wyciągnięcie wniosku, że poziom wykształcenia przekłada się na poziom wiedzy na temat przyczyn transformacji - im wyższe wykształcenie respondentów, tym pełniejsza wiedza w tym zakresie.

Z badania wynika także, że im wyższy wiek pracowników, tym większy poziom wiedzy na temat przyczyn transformacji energetycznej.

W badaniu dokonano także diagnozy znanych respondentom powodów wdrażania procesu transformacji energetycznej.

Na podstawie wypowiedzi pracowników firm okołogórnicznych oraz kopalń, którzy zadeklarowali, iż posiadają wiedzę na temat przyczyn transformacji energetycznej można sformułować następujące wnioski:

- ▶ **Główną przyczyną wdrożenia procesu transformacji energetycznej jest realizacja polityki klimatycznej Unii Europejskiej, która została zaaprobowana przez polski rząd.**
- ▶ **Motywami implementacji procesu transformacji energetycznej jest ochrona szeroko rozumianego środowiska, przejście na tzw. zielone źródła energii, transformacja przemysłu, negatywne nastawienie do węgla jako surowca energetycznego.**

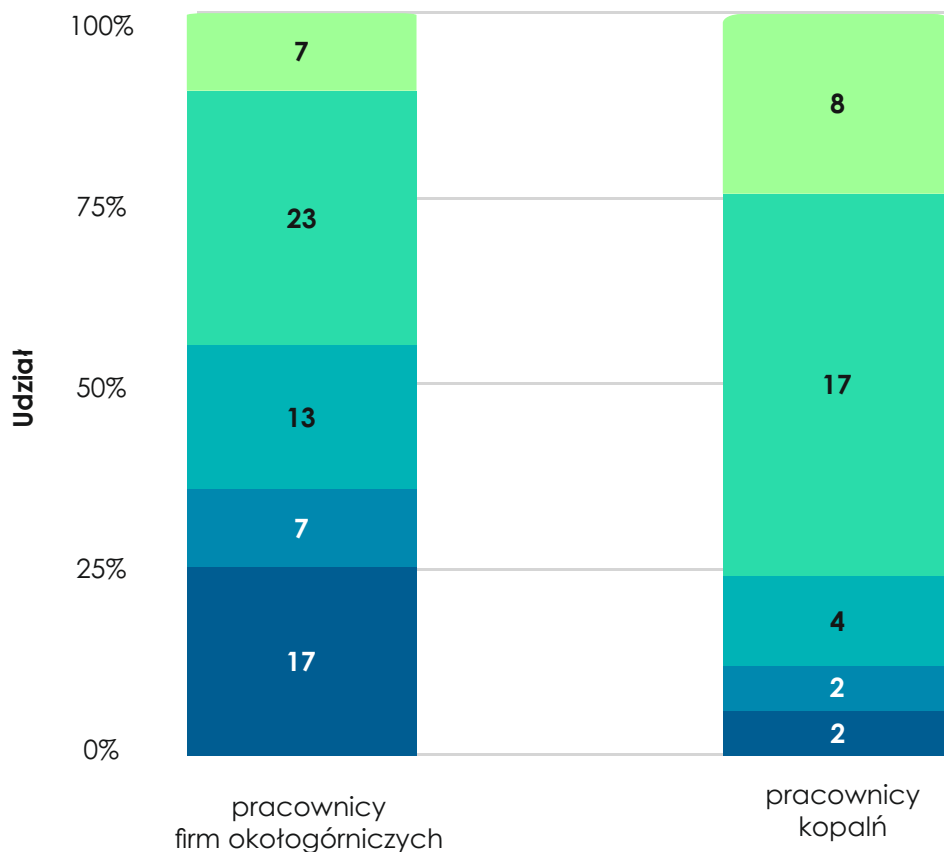
WPŁYW TRANSFORMACJI NA FUNKCJONOWANIE ZAKŁADÓW PRACY

W dalszej części badania skupiono się na poznaniu opinii pracowników na temat **wpływu zmian w zakładzie pracy**, wywołanych transformacją energetyczną, **na ich przyszłą sytuację zawodową**.

Z przeprowadzonego badania wynika, że pracownicy kopalń deklarują wyższy poziom świadomości na temat wpływu transformacji energetycznej na ich sytuację zawodową w obecnym zakładzie pracy, niż pracownicy firm okołogórnicznych. **W wypowiedziach 75% pracowników kopalń występują odpowiedzi „zdecydowanie wiem” i „raczej wiem”.** Takie wskazania odnotowano u **45% pracowników firm okołogórnicznych.**

Opinie pracowników można prześledzić na wykresie:

Czy wie Pan/Pani, jak te zmiany wpłyną na Pana/Pani sytuację zawodową w obecnym zakładzie pracy?

■ zdecydowanie wiem   ■ raczej wiem   ■ raczej nie wiem   ■ zdecydowanie nie wiem
■ nie interesowałam/-łem się tym

Z badania wynika także, że im wyższy wiek pracowników, tym większy poziom wiedzy na temat wpływu transformacji na ich sytuację zawodową.

Respondenci (z obu grup) **dostrzegają dwie drogi planowania przyszłości zawodowej:**

- ▶ potrzeba podniesienia kwalifikacji lub zmiany miejsca zatrudnienia (względnie przeniesienia na inną kopalnię w przypadku pracowników kopalń),
- ▶ brak potrzeby podniesienia kwalifikacji i podejmowania dodatkowych działań w sferze rozwoju zawodowego.

Pierwszą postawę można zaobserwować u pracowników, którzy mają świadomość ewentualnej konieczności podniesienia kwalifikacji i zmiany miejsca zatrudnienia w związku z przekształceniami wynikającymi z procesu transformacji energetycznej Śląska. W zdecydowanej większości przypadków są to pracownicy, którzy z uwagi na długi okres pozostały do nabycia praw emerytalnych, przewidują konieczność podjęcia jakichś działań.

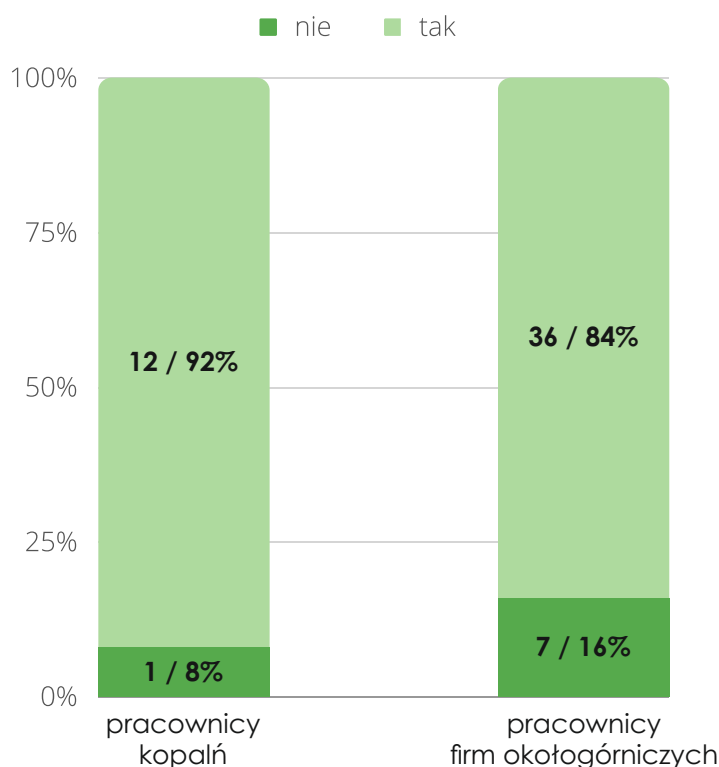
Z kolei drugą postawę można zaobserwować u pracowników, którzy uważają, że transformacja energetyczna nie będzie determinować potrzeby podejmowania dodatkowych działań w sferze zawodowej, co respondenci argumentowali np.: planowanym przejściem na emeryturę, specyfiką posiadanych kompetencji, charakterem wykonywanej pracy lub niepewnością związaną z procesem transformacji.

WPŁYW TRANSFORMACJI NA PLANY OSOBISTE PRACOWNIKÓW

Zebrano opinie badanych o wpływie zmian aktywności zawodowej na ich **sytuację życiową**.

Zarówno w przypadku pracowników firm okołogórnicznych, jak i pracowników kopalń, **zdecydowana większość respondentów przewiduje silny wpływ zmian w karierze zawodowej na inne obszary życia** (odpowiednio: 84% i 92%).

Sytuację obrazuje wykres:

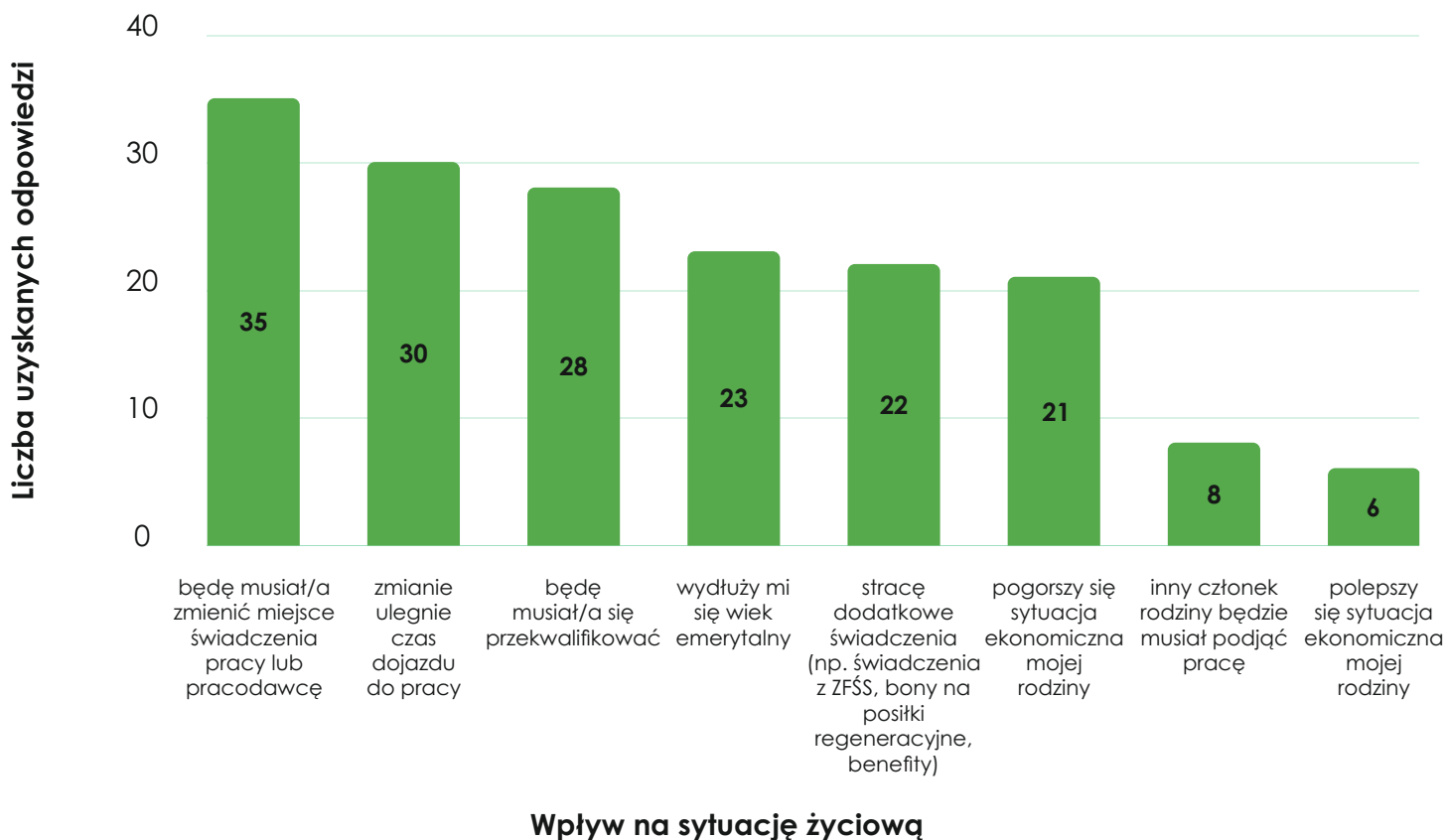
Respondenci uznali, że najczęstszymi **konsekwencjami zmian** będzie:

- konieczność zmiany miejsca świadczenia pracy lub pracodawcy,
- zmiana dotycząca czasu dojazdu do pracy,
- konieczność przekwalifikowania.

Korzystny wpływ transformacji energetycznej na sytuację życiową widzi niewielu respondentów.

Przewidywania respondentów odnośnie konsekwencji zmian można zobrazować następująco:

W jaki sposób te zmiany wpłyną na Pana/Pani sytuację życiową?

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW - przyszłość

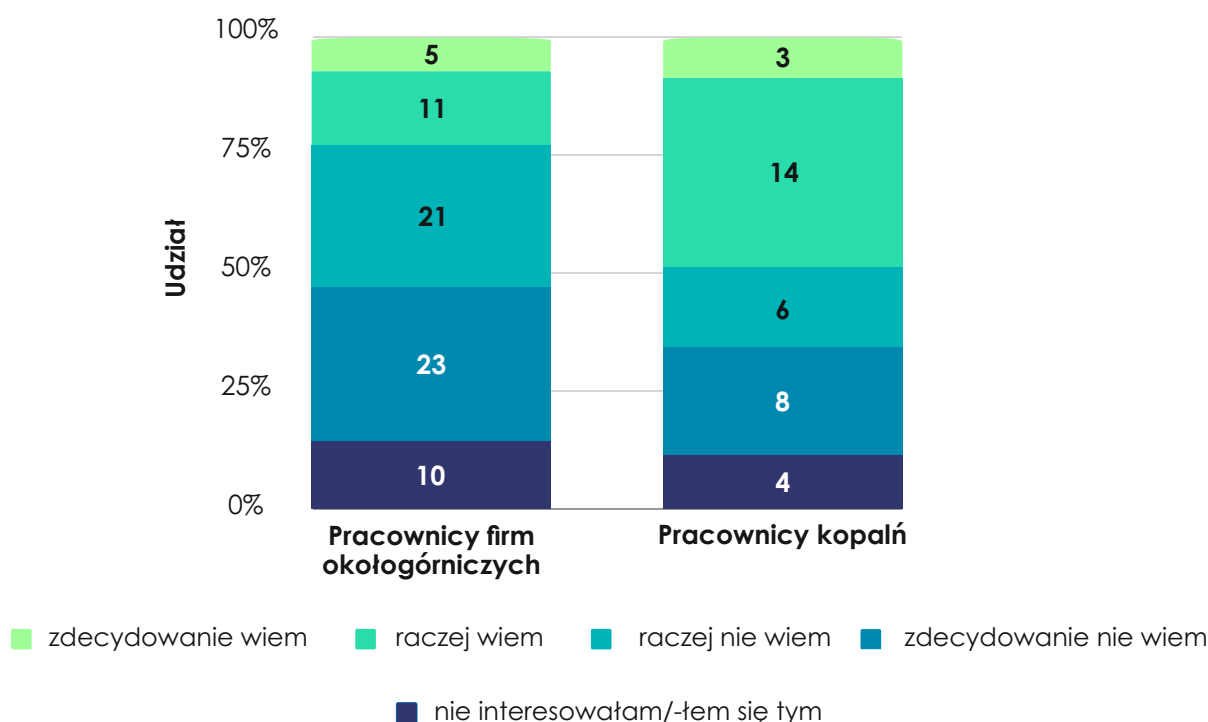
Zespół badawczy przeprowadził także **analizę wiedzy pracowników** kopalń i firm okołogórniczych **dotyczących przyszłości**. W kręgu zainteresowań znalazł się stopień poinformowania na temat planów pracodawców, a także własne plany związane z przyszłą pracą zawodową i potencjalnymi zmianami.

PRZYSZŁE FUNKCJONOWANIE ZAKŁADÓW PRACY

Analizy pokazały, że **pracownicy kopalń deklarują większe zorientowanie w planach pracodawców**. Odpowiedzi "zdecydowanie wiem" i "raczej wiem" o planowanych przez pracodawców działaniach w ich zakładzie pracy w związku z procesem transformacji energetycznej udzieliło ponad 48% pracowników kopalń. Wśród pracowników firm okołogórniczych niespełna 23% badanych wskazało takie odpowiedzi.

Rozkład odpowiedzi przedstawia się następująco:

Czy wie Pan/Pani, jakie działania zaplanował pracodawca w zakładzie pracy w związku z procesem transformacji energetycznej?

Stwierdzić można, że wiedza respondentów – pracowników firm okołogórniczych, na temat planów pracodawców jest ograniczona i odnosi się przede wszystkim do działań, mających na celu wejście na nowe rynki zbytu. Respondenci nie odnosili się w swych wypowiedziach do ram czasowych planowanych działań.

Pracownicy kopalń posiadają wiedzę dotyczącą planów związanych z wygaszaniem kopalń. Jednakże wiedzy tej towarzyszy niepewność czy założenia te w całości zostaną zrealizowane.

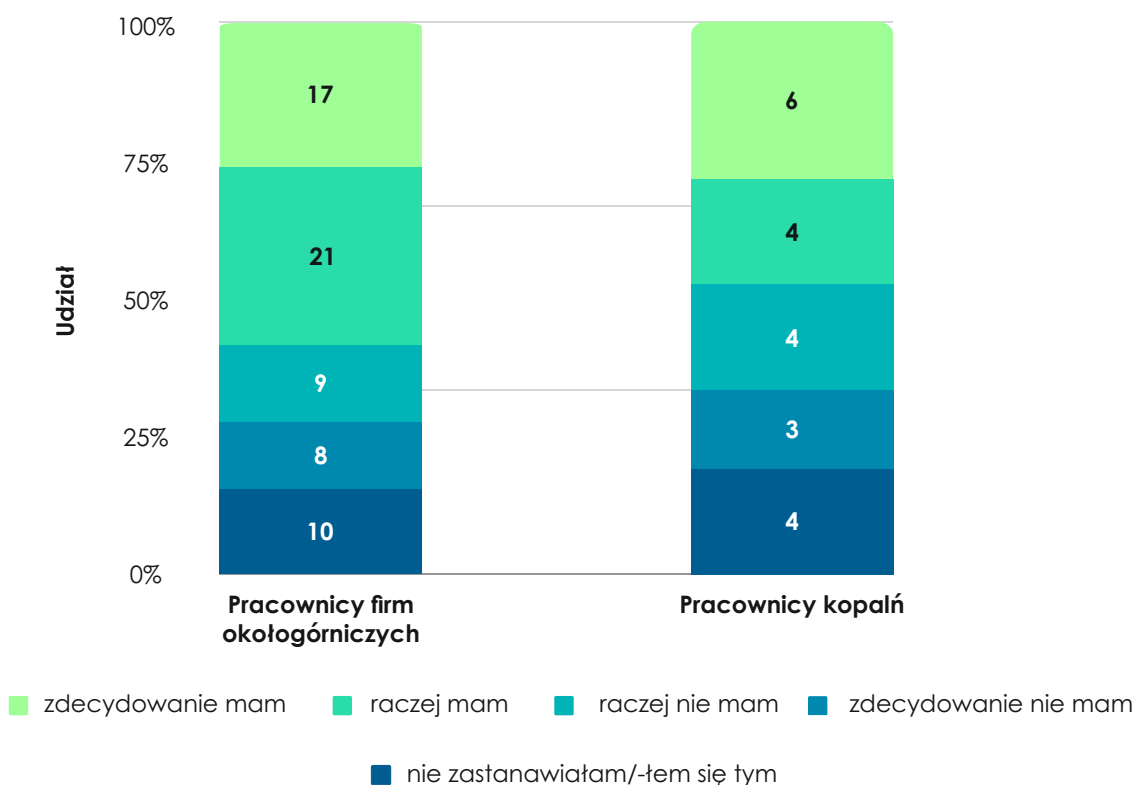
Największy stopień poinformowania pracowników firm okołogórniczych oraz kopalń na temat planowanych przez pracodawców działań w związku z procesem transformacji energetycznej odnotowano w kategorii wiekowej 65+ lat. Natomiast grupy respondentów deklarujących najniższy poziom zorientowania w tychże planach są to pracownicy, których wiek mieści się w przedziałach 18-35 lat.

PLANY PRACOWNIKÓW WOBEC ZMIAN

Z przeprowadzonego badania wynika, że większość badanych pracowników firm okołogórniczych posiada plany odnośnie swojej przyszłości zawodowej. Z kolei wśród badanych pracowników kopalń odsetek ten jest nieco niższy.

Obraz planów pracowników obu grup wygląda następująco:

Czy ma Pan/Pani własne plany dotyczące swojej przyszłości zawodowej?

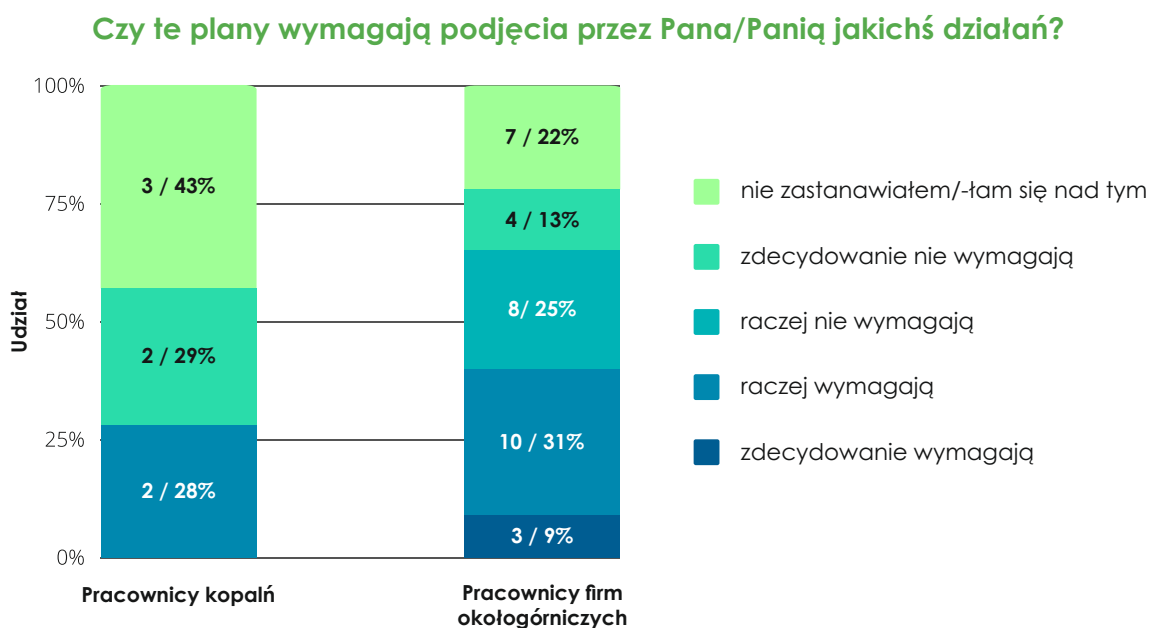
Na podstawie uzyskanych wypowiedzi wyciągnięto wnioski, że **pracownicy firm ekologicznych oraz kopalń, deklarujący posiadanie własnych planów dotyczących sfery zawodowej, zamierzają kontynuować zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy, względnie w nowym zakładzie pracy** (w przypadku pracowników kopalń – alokację na inną kopalnię). **Część** badanych **pracowników rozważa podniesienie własnych kwalifikacji zawodowych**, a w niektórych przypadkach również **możliwość podjęcia działalności gospodarczej**.

Analiza zebranego materiału pokazała, że we wszystkich kategoriach wiekowych znalazły się osoby posiadające jakieś plany zawodowe. Najbardziej zdecydowani byli respondenci, których wiek znajduje się w przedziale 18-25 lat, a także osoby, które osiągnęły wiek emerytalny. Interesujący jest fakt, że w pozostałych kategoriach wiekowych, tj. 26-65 lat znalazły się osoby, które nigdy nie zastanawiały się nad własną przyszłością zawodową i nie posiadają planów w tym zakresie.

KONIECZNOŚĆ PODJĘCIA DZIAŁAŃ W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ PLANÓW ZAWODOWYCH

Przeprowadzone badanie umożliwiło również określenie, czy realizacja przyjętych planów przez pracowników wymaga podjęcia dodatkowych działań.

Pracownicy kopalń w zdecydowanie większym stopniu niż pracownicy firm ekologicznych uważają, że realizacja planów zawodowych wymaga od nich podjęcia dodatkowych działań, co można zobrazować następująco:

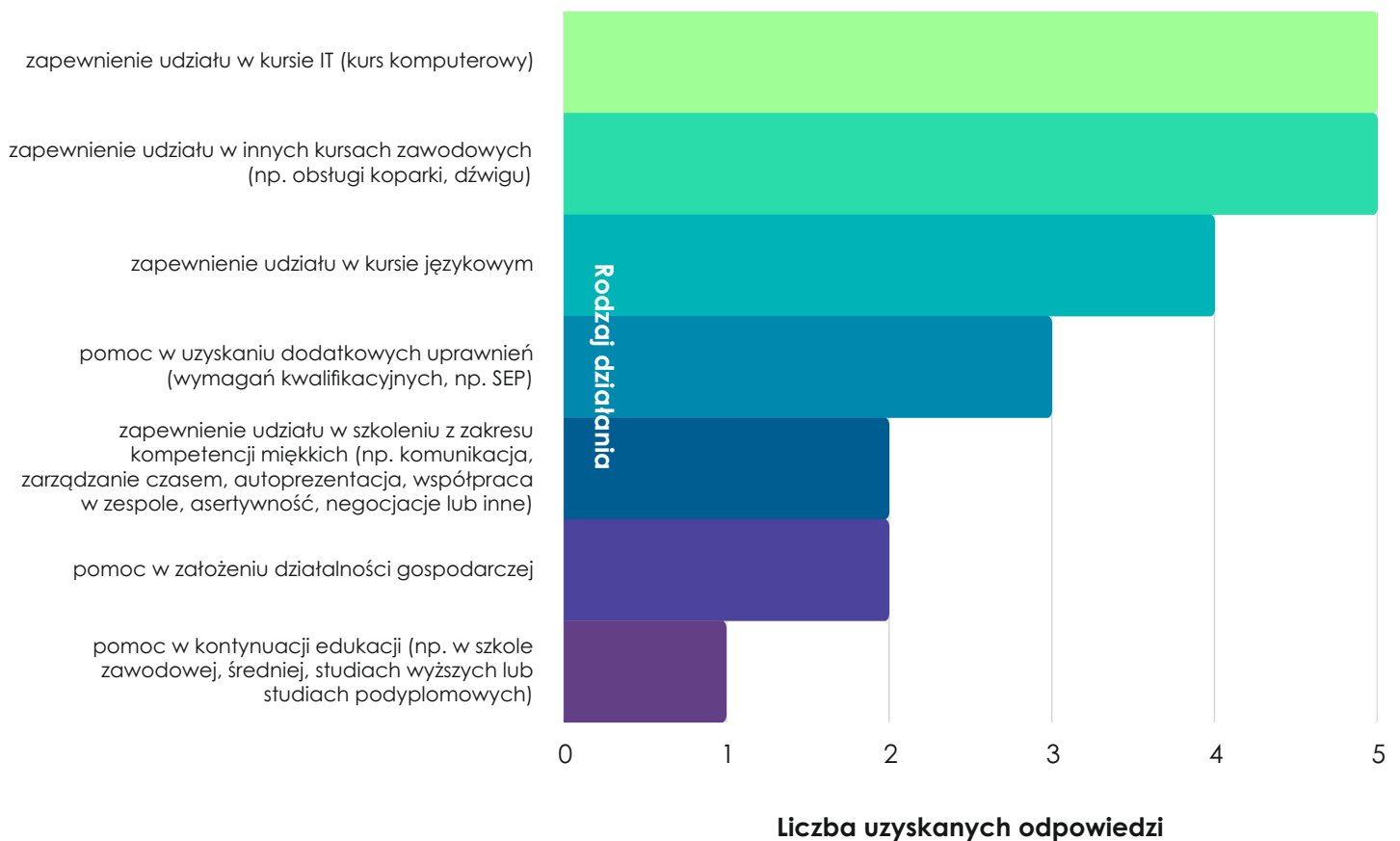

Wśród nielicznych odpowiedzi pracownicy firm okołogórniczych i kopalń, wskazali na konkretne działania niezbędne do realizacji przyjętych przez nich planów zawodowych.

Pracownicy **najczęściej wskazywali na potrzebę zapewnienia udziału w kursie IT** (kurs komputerowy) **oraz w kursach zawodowych** (np. obsługi koparki, dźwigu). Pozostali respondenci nie mieli orientacji, jakich konkretnie działań oczekują lub nie skonkretyzowali swoich oczekiwań.

Wyniki można przedstawić w następujący sposób:

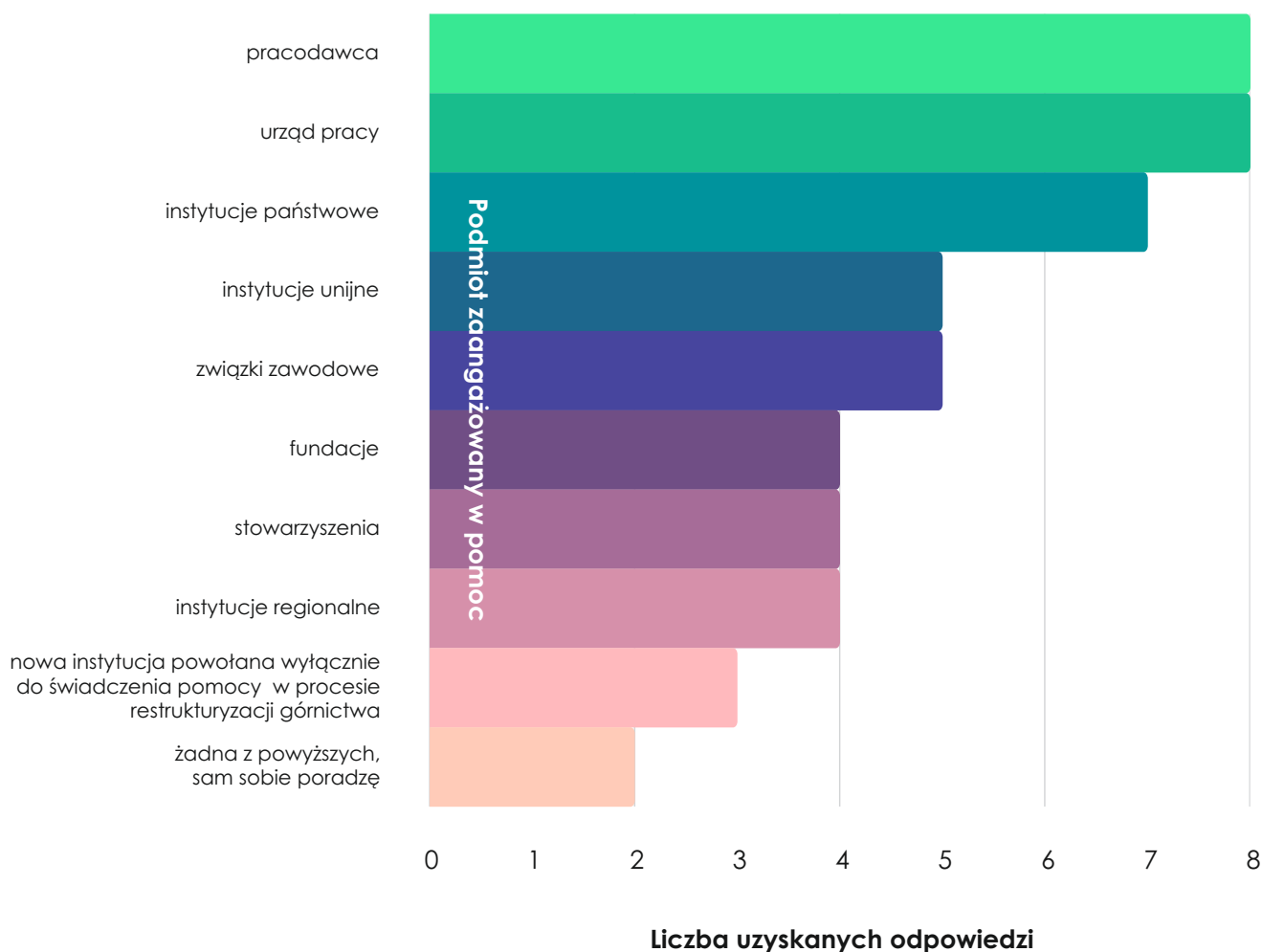
Jakie konkretne działania ma Pan/Pani na myśli?

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW W REALIZACJI ICH PLANÓW ZAWODOWYCH

W badaniu poproszono respondentów o odpowiedź na pytanie, **jakie instytucje powinny wspierać działania pracowników**. Wśród podmiotów, które powinny się zaangażować w udzielenie pomocy pracownikom firm okołogórniczych i kopalń w realizacji ich planów zawodowych, **respondenci najczęściej wskazywali na pracodawcę, urząd pracy oraz instytucje państwowe**. Rozkład odpowiedzi można zobrazować następująco:

Kto powinien Panu/Pani pomóc lub zająć się organizacją tych działań?

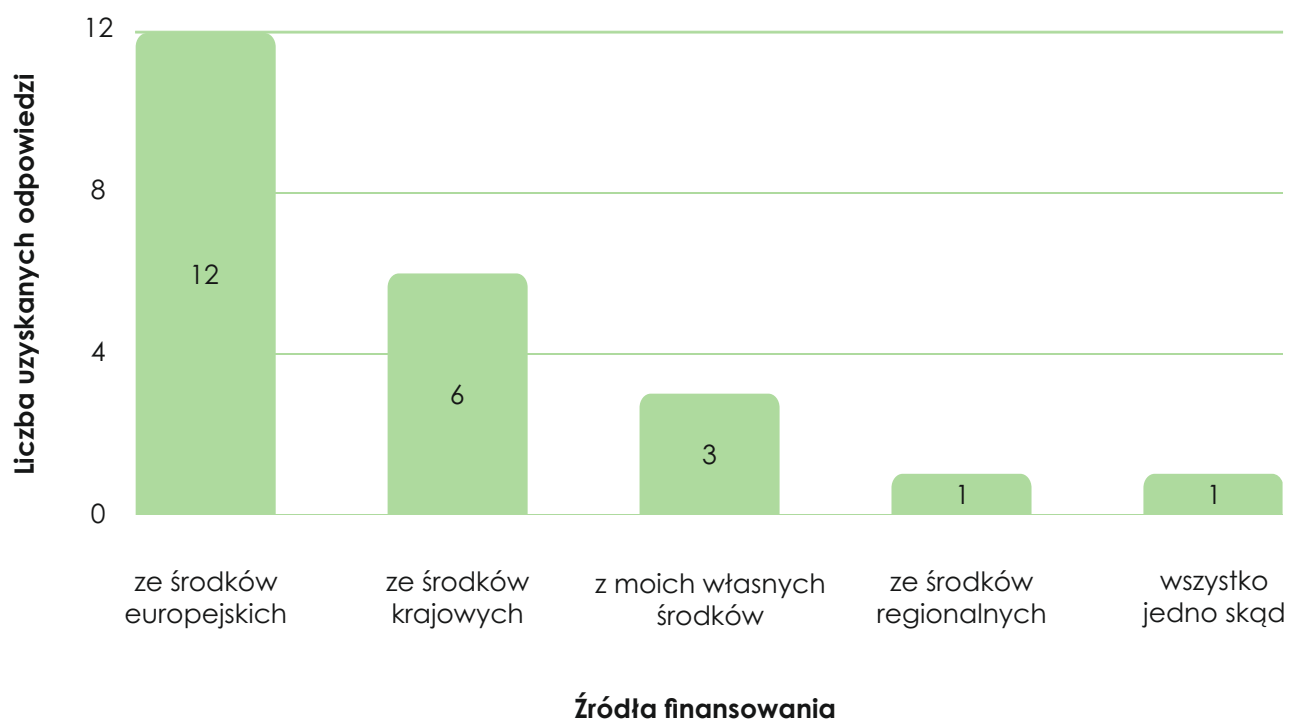
FINANSOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU REALIZACJĘ PLANÓW ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW

W badaniu poproszono respondentów o odpowiedź na pytanie **kto powinien te działania pracowników finansować**.

Osoby biorące udział w badaniu **najczęściej wskazywały na środki europejskie, a następnie środki krajowe** jako źródło finansowania działań mających na celu realizację ich własnych planów zawodowych. Respondenci uważają, że **obowiązek związany z organizacją finansowania ich własnych planów zawodowych, powinien spoczywać przede wszystkim na instytucjach unijnych**, gdyż to Unia Europejska była inicjatorem szeroko rozumianego procesu transformacji energetycznej.

Odpowiedzi można zobrazować następująco:

Z jakich źródeł powinny zostać sfinansowane te działania?

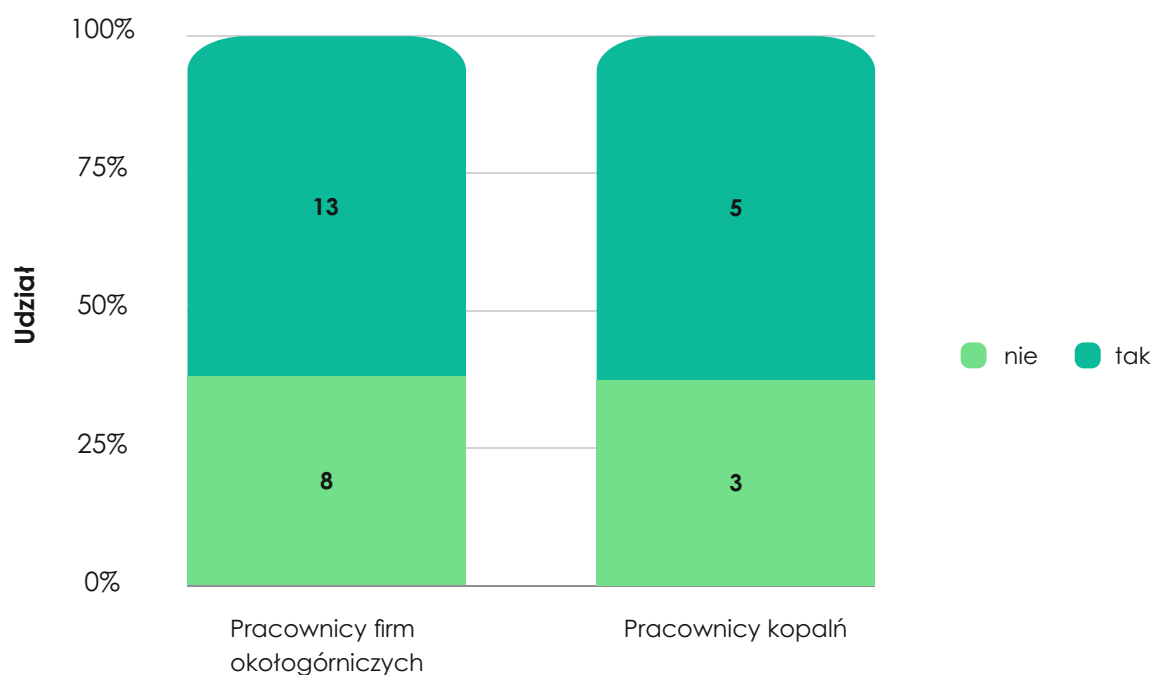

OCZEKIWANIA DOTYCZĄCE DODATKOWEGO WSPARCIA W ZWIĄZKU Z PLANOWANĄ ZMIANĄ SYTUACJI ZAWODOWEJ

Zespół badawczy, chciał także poznać opinie respondentów na temat oczekiwań odnośnie dodatkowego wsparcia (prócz planów, które już respondenci powzięli samodzielnie).

Z przeprowadzonego badania wynika, że większość pracowników firm okołogórniczych, jak i kopalń - sygnalizuje potrzebę uzyskania dodatkowego wsparcia. Zobrazowano to na wykresie:

Czy oprócz tego, co sam dla siebie Pan/Pani zaplanował/-ła, oczekuje Pan/Pani jeszcze jakiegoś dodatkowego wsparcia?

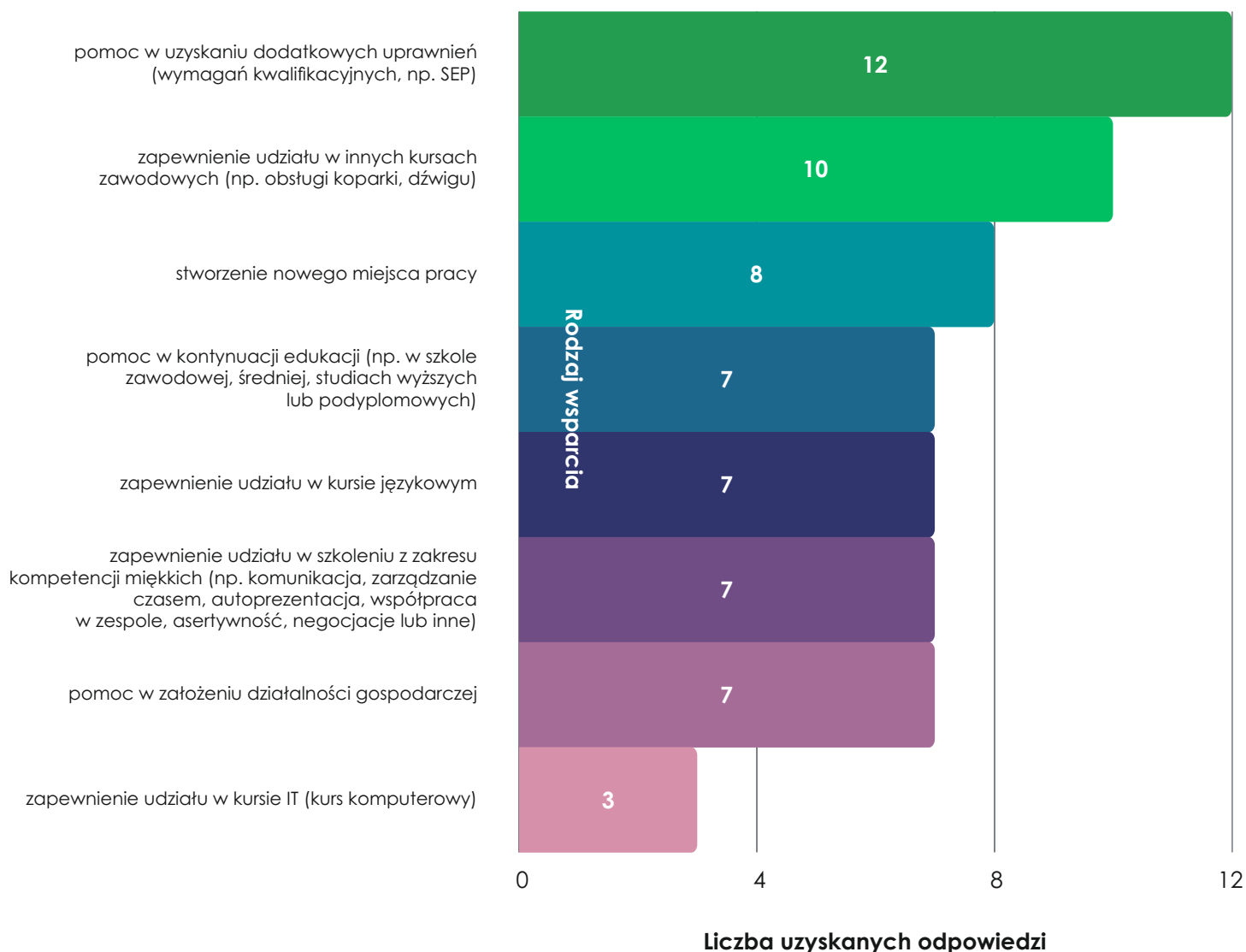

Następnie ustalono **jakiego konkretnie dodatkowego wsparcia** oczekują respondenci. Odpowiedzi respondentów są zróżnicowane. Można jednak dostrzec, że badani pracownicy najczęściej wskazywali **pomoc w uzyskaniu dodatkowych uprawnień** (wymagań kwalifikacyjnych, np. SEP). Inną oczekiwaną przez respondentów formą pomocy są: **udział w kursach zawodowych i stworzenie nowego miejsca pracy**. Rozkład odpowiedzi zobrazować można następująco:

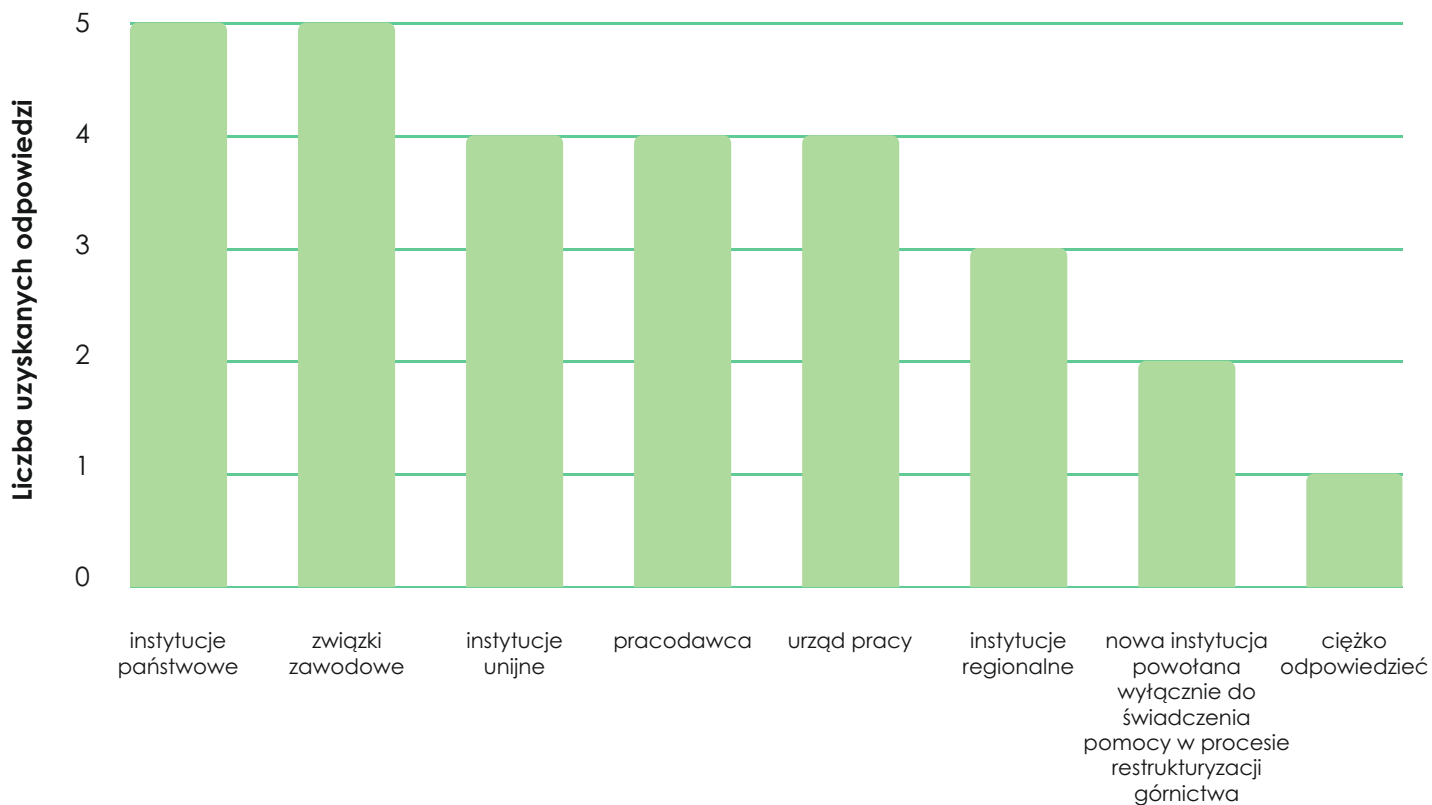
Jakie konkretnie wsparcie ma Pan/Pani na myśli?

Ustalono także **jakie podmioty powinny organizować dodatkowe wsparcie.**

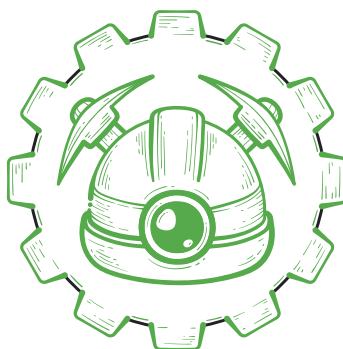
Wśród podmiotów, które powinny zaangażować się w udzielenie dodatkowego wsparcia pracownikom firm okołogórnicznych i kopalń w realizacji ich planów zawodowych, **badani najczęściej wskazywali instytucje państwowe i związki zawodowe**, co obrazuje wykres:

Kto powinien Panu/Pani pomóc lub zająć się organizacją tych działań?

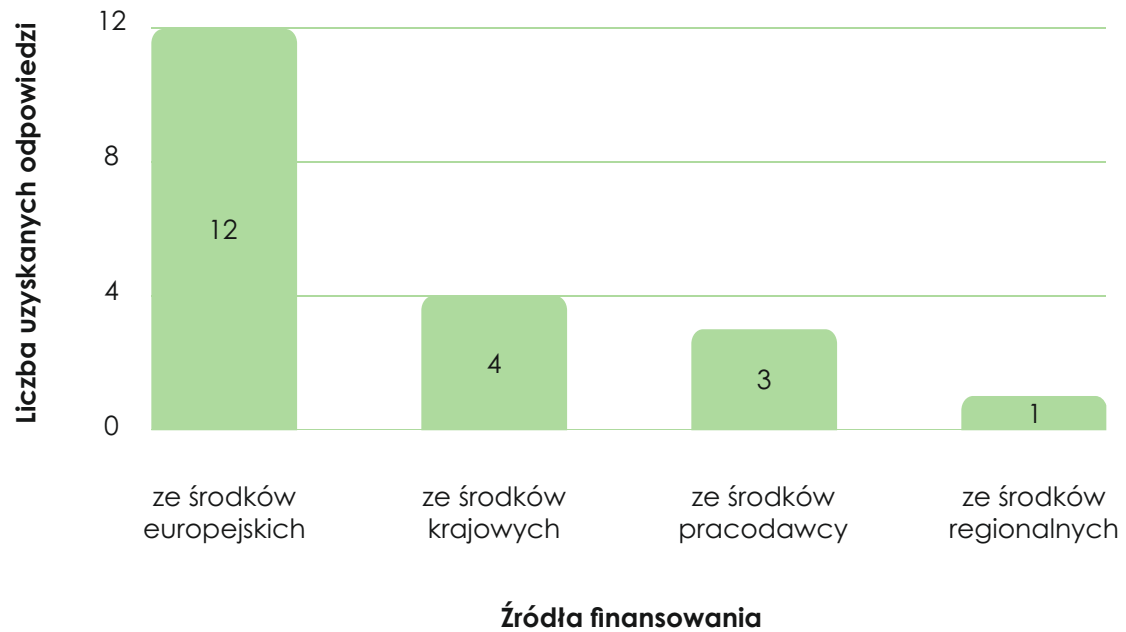

Podmiot zaangażowany w pomoc

Dopytano także o oczekiwania odnośnie **źródeł finansowania** tych działań. Jako główne źródło finansowania dodatkowych działań, mających na celu realizację planów zawodowych, badani pracownicy firm okołogórnicznych i kopalń wskazywali **przede wszystkim środki europejskie**. Pozostałe źródła finansowania wymieniane były znacznie rzadziej. Dane można przedstawić następująco:

Z jakich środków powinny zostać sfinansowane te działania?

SYTUACJA PRACOWNIKÓW, KTÓRZY NIE POSIADAJĄ PLANÓW ZAWODOWYCH NA PRZYSZŁOŚĆ

Przeprowadzone badanie pozwoliło na ustalenie przyczyn, dla których część spośród badanych pracowników firm okołogórniczych i kopalń, nie zadeklarowała posiadania planów dotyczących przyszłości zawodowej oraz oczekiwań tych respondentów, względem stworzenia takich planów w związku z procesem transformacji energetycznej.

Wnioski dotyczące braku planów pracowników firm okołogórniczych

Pracownicy firm okołogórniczych, nie posiadają własnych planów zawodowych na przyszłość w związku procesem transformacji energetycznej z uwagi na:

- ▶ duży stopień zmienności zdarzeń i trudności w przewidywaniu przyszłości,
- ▶ chęć dopracowania do emerytury u dotychczasowego pracodawcy,
- ▶ wysoką elastyczność w procesie zmiany miejsca zatrudnienia.

Wnioski dotyczące braku planów pracowników kopalń

Pracownicy kopalń, którzy nie posiadają własnych planów zawodowych w związku z procesem transformacji energetycznej województwa śląskiego wskazują, że przyczyną braku tych planów jest:

- ▶ przekonanie o możliwości uzyskania świadczeń emerytalnych na kopalni,
- ▶ brak zasadności formułowania takich planów w warunkach wysokiej nieprzewidywalności przyszłości, która występuje obecnie w zakresie polityki energetycznej.

POSTAWA PRACOWNIKÓW WOBEC ZMIAN

Na podstawie przeprowadzonego badania można wyciągnąć następujące wnioski dotyczące postaw respondentów:

Wnioski dotyczące **postaw pracowników firm okołogórnich:**

- ▶ Pracownicy firm okołogórnich, którzy deklarują wiedzę na temat planowanych zmian w zakładzie pracy, wyrażają negatywne opinie o zakładzie pracy z uwagi na źle prowadzoną politykę kadrową, ograniczanie inwestycji i nieprawidłową komunikację z pracownikami.
- ▶ Pracownicy firm okołogórnich, którzy nie posiadają wiedzy na temat planowanych zmian w zakładzie pracy, wyrażają negatywne opinie o zakładzie pracy z uwagi na: brak odpowiedniego przygotowania pracowników do zmian związanych z transformacją energetyczną, niewystarczającą komunikację pracodawcy z pracownikami, próby ukrywania przez pracodawców pewnych faktów dot. przyszłości zakładu pracy i wadliwie prowadzoną politykę kadrową.
- ▶ Część spośród respondentów argumentowała, że problem w przekazie pracownikom informacji na temat planów przedsiębiorstwa wynika między innymi z uwarunkowań zewnętrznych, ponieważ zmieniające warunki polityczno-gospodarcze utrudniają pracodawcom proces podejmowania decyzji.

Wnioski dotyczące **postaw pracowników kopalń:**

- ▶ Pracownicy kopalń, posiadający wiedzę na temat zmian w zakładzie pracy, mają krytyczną opinię na temat jej założeń podnosząc m.in., że: w warunkach kryzysu powinno dojść do zmiany przyjętych planów związanych z wygaszaniem kopalń, kopalnie potrzebują doinwestowania, likwidacja kopalń doprowadzi do utraty miejsc pracy w samych kopalniach i w firmach okołogórniczych, czemu należy zapobiec.
- ▶ Pracownicy kopalń, którzy nie posiadają wiedzy na temat planowanych zmian w zakładzie pracy, krytycznie wypowiadają się na temat braku takiej polityki informacyjnej, argumentując to m.in. w następujący sposób: branża górnicza wymaga precyzyjnego, długoterminowego planowania, zła organizacja procesu transformacji górnictwa może doprowadzić do licznych negatywnych konsekwencji społecznych i gospodarczych, których można uniknąć, niezbędna jest poprawa komunikacji między uczestnikami procesu transformacji energetycznej.

EMOCJE PRACOWNIKÓW ZWIĄZANE ZE ZMIANAMI W ZAKŁADZIE PRACY

Podsumowując emocje, jakimi dzielili się respondenci, można wysnuć następujące wnioski:

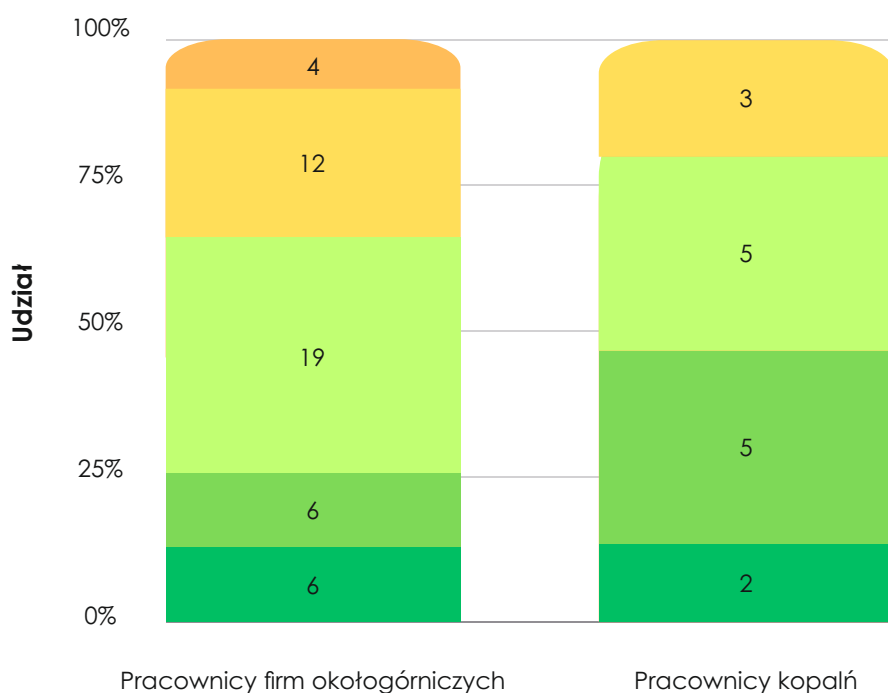
- ▶ Większość pracowników firm okołogórniczych i kopalń, deklarujących posiadanie wiedzy na temat planowanych zmian w zakładzie pracy, jak i tych, którzy czują się niedoinformowani w tym zakresie, odczuwa z tego powodu negatywne emocje takie jak: lęk, obawę czy niepokój.
- ▶ Mniejsza część pracowników firm i kopalń posiadających wiedzę o planowanych zmianach w zakładzie pracy, jak też nieposiadających tej wiedzy nie wyrażała żadnych emocji.
- ▶ Część pracowników kopalń wykazywała postawę obojętną do tego zjawiska, co wiązało się z wiekiem respondenta (65+), jak też występującą w pewnych przypadkach odległą perspektywą wygaszenia kopalni (dotyczy to sytuacji, kiedy macierzysta kopalnia znajduje się w Umowie społecznej daleko na osi czasu, jako przeznaczona do likwidacji w dalszej kolejności).

NASTAWIENIE PRACOWNIKÓW DO ZMIANY ICH SYTUACJI ZAWODOWEJ

Przeprowadzone badanie umożliwiło określenie **nastawienia pracowników** firm okołogórniczych i kopalń do zmiany sytuacji zawodowej.

Największy udział zarówno w strukturze badanych osób z kopalń, jak i firm okołogórniczych przypada na pracowników, którzy postrzegają te zmiany negatywnie. Należy jednak zauważyć, że wśród pracowników firm okołogórniczych ponad 30% respondentów, zaś w przypadku pracowników kopalń ok. 20% respondentów postrzega te zmiany pozytywnie. Zobaczyć można to w następujący sposób:

Jakie ma Pan/Pani nastawienie do zmian w Pana/Pani sytuacji zawodowej?

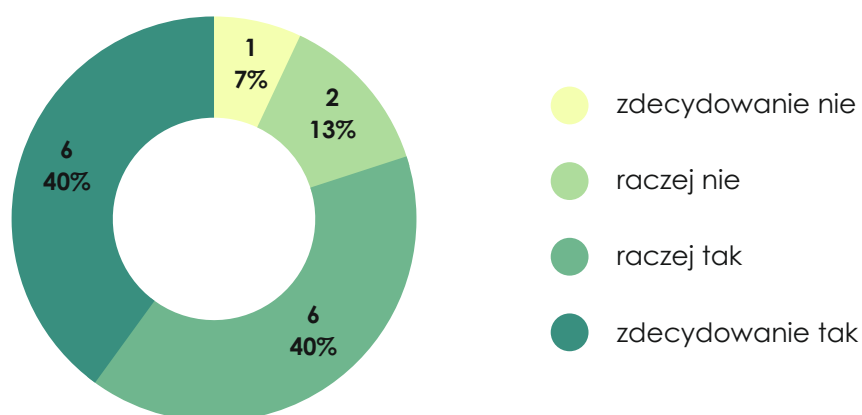
- są one mi obojętne
- postrzegam te zmiany zdecydowanie negatywnie
- postrzegam te zmiany raczej negatywnie
- postrzegam te zmiany raczej pozytywnie
- postrzegam te zmiany zdecydowanie pozytywnie

NASTAWIENIE PRACOWNIKÓW KOPALŃ DO ZMIANY MIEJSCA ZATRUDNIENIA POZA BRANŻĄ GÓRNICZĄ

W ostatniej kolejności badanie pozwoliło ustalić nastawienie pracowników kopalń do zmiany miejsca zatrudnienia poza branżą górniczą.

Biorący udział w badaniu **pracownicy kopalń w większości** odpowiedzieli, że **są skłonni podjąć pracę poza branżą wydobywczą**. Rozkład wyników można przedstawić następująco:

Czy jest Pan/Pani skłonny/a podjąć pracę poza branżą wydobywczą?

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badanie pozwoliło zorientować się w planach i oczekiwaniach pracowników kopalń i firm okołogórniczych. Respondenci podzielili się swoimi obawami i nadziejami związanymi z tym, że transformacja energetyczna na Śląsku może zmienić sytuację ich zakładów pracy, a także ich osobistą sytuację zawodową.

Zespół badawczy ma nadzieję, że przeprowadzone badanie, sporządzony raport oraz niniejsza broszura syntetycznie przedstawiają zdiagnozowane problemy, a pochylenie się nad nimi przedstawiciele różnych instytucji przy wsparciu organizacji związkowych, pozwoli pracownikom łatwiej przejść przez ten niełatwy proces.